

Valamint fenmarad a vadászati jog iránt hozandó rendszeres törvény szükségére melyre közreműködni az egylet erkölcsi kötelelessége.

Barta Béla

erdős-egyleti választmányi tag.

A majorsági — curialis — zsellérségek s a telepítvények birtok-rendezéséről.

Még az urbéri viszonyban állott birtok országszerte, az ország-bírói értekezlet által is elfogadott legfelsőbb szabályok nyomán, rendeztetik, a majorsági és telepítvényi zsellérek jogállapota előbbi érvényben fenn tartattván, időszerűnek látjuk vitatás tárgyául ezen viszony mielőbbi elejtését felhozni, s ebbeli nézetünket a következőkben kifejteni.

A majorsági zsellérek vagy az urbéri viszonyban állott község területében benn laknak, vagy külön telepítettek le oda, hol az általok nyert, s az uradalomnak viszonyszolgáltatásként szerződésileg lekötött munkaerő legszélszerűbben alkalmaztatott. A első esetben ezen zsellérek a községgel ugyan azon erdőn és legelőn gyakorlották a faizást és legeltetést; a hol pedig külön álló telepítvényt képeznek, rendszeren más erdőrészben használták a faizást és legelőt.

Megtörténvén az illető urbéri község számára az erdő és legelő kihatása, az uradalomnak más erdőrészt és legelőtért kellend az említett majorsági zsellérek számára kijelölni, s így az uradalomnak visszamaradt erdő és legelő rész jövőre is szolgálommal lesz terhelve. Ám de a birtok-rendezésnek, tekintve az erdőkezelést, fő célja; hogy az uradalmi erdő a szolgálomtól felszabadítva célszerűen és akadálytalanul kezeltessék, mi ott, hol majorsági zsellérek vannak, ismét,

s mind addig meg nem történhet még csak ezek használata is, kihasított tér által, az uradalmi erdőtől el nem különöztetik. Tehát ha az uradalmi erdők czélszerű és akadálytalan kezelését kívánjuk, okvetlen szükséges a majorsági zsellér-birtok és jogállapot rendezése, lakjának bár ezen zsellérek a volt urbéri község határán belől vagy ettől különválva.

Ha meggyőződünk ezen rendezés szükségéről; lássuk mikor és mily uton volna az foganatosítandó.

A felelet már magában a rendezés szükségének elismerésében van foglalva s abban áll: hogy ha az erdőknek czélszerű elrendezését óhajtjuk, akkor a majorsági zselléreknek kihasítandó részt, azért kellend az urbérisekkel egyidejűleg kiosztani, mert különben azon helyzetbe jutna az uradalom, hogy a számára fennmaradt erdőtestből később kellene valami tért elszakítani, s tán úgy, hogy az által az elrendezés megzavartatnék, különösen azon esetben, ha az urbéresék, az uradalmi erdőtől külön álló tagban elégitettek ki.

Az ut és mód melyen az itt érintett majorságibirtok rendezése elérhető, mind eddig ugyan törvény útján megszabva nincs, de ha azon birtokrendezés czélszerű és sürgősnek mutatkozik, akkor nem is tanácsos e tárgyban törvényhozóra várni, még pedig annál kevésbé mert tagadhatlan tény: hogy a majorsági zsellérek kötelezettségének teljesítése, nagyon sok esetben, különösen politikai válságok idején, csak is birói segély közbenjöttével eszközölhető, s oly természetű, hogy attól minden uradalom kétség nélkül szívesen elváland ha a fennálló ebbeli jogviszonyt végleg rendezheti, s az által ezen némikép még is hűbéri viszonyhoz hasonlítható jogállapotnak, mely zsellérjei felingerlésére a roszt akarok s kedély nyugtalanítók részszeről felhasználhatnék, végét veti.

Ezen majorsági-birtok-rendezési czélt úgy véljük tehát kezdeményezni, hogy a birtok rendezéséről szóló 1853. évi Martius 2-án kelt nyiltparancs 19. §. értelmében, a zsellérek kötelezettségeik megváltására biróilag felszólíttatnak, szükség esetén kényszerítettnek, s ezen tárgyalással a faizás és legelő- elkülönítési kérdés kapcsolatba hozatik.

A megindított tárgyalás okvetlen célhoz fog vezetni, ha csak az illető uradalomak szűkkeblőségén fenn nem akad, mitől azonban hazánkban, mint a tapasztalat bizonyítja, nincs mit tartani. A zsellérek aligha fognak elenkezni, mert ők is vágnak azon földnek melyre házaik építvék s melyet használnak, kizárólagos tulajdonosai lenni, s nem nagy rokonszevvvel viseltetnek azon kötelék eránt mely őket az urbér megszűnte után is, az uradalomtól függővé teszi.

Ily majorsági-zsellér-birtokrendezés Szepesmegyében következőkép vitetett végbe:

A felső magyarországi rézbányászat kifejlése még az 1737. évben nagyszerű kohászatot, s ezen üzlet sok szemet szükségelvén, a bányakincstári erdőkben a szenítés, favágóg és szénégetők hiányában, elegendő anyagot szolgáltatni képes nem lévén, az erdők tömbbében egy favágó telepítvény, liptó megyéből áthozott favágókból, oly formán alapított, hogy minden letelepedett, lakháza felépítésére s egy kis kertre elegendő tért nyert azon viszonszolgálat kikötésével, hogy ő és utodjai, a mennyire ott letelepednének, mint állandó munkások a bányakincstári erdőkben, időszakonként meghatározandó árért, fát vágni és szenet égetni tartozandnak. Később megszaporodván a lakosság, barmaik fenntartása tekintetéből számokra, bérfizetés kikötésével, hegyirétek hasitattak ki.

Ezen állapotban találta a telepítvény lakosit, az urbériséget megszüntető törvény, s ők bár kissé ellenezve, kötelességöket teljesíték; még az 1850-ik évtizedben behozatván a földadó s a telekkönyvek, földjeik és házaik után megadóztattak, minthogy ezek használati joga helyet, tévesen a ház, s föld birtok jegyzetett be neveikre mint tulajdonosokra. Ezen téves felfogása a jogi állapotnak, bár később uradalmi felfolyamodás következtében kellőleg helyrehozott, anynyira megzavarta ezen hegyi, tulajdonképen erdei lakosokat, hogy ők úgy a bért mint a munkát megtagadták, a kiszabott munka árak ellen nem, csak az elv ellen tévén kifogást.

Az uradalom a dolgok ezen állását felhasználva a megtagadott bért és ennek megváltását bíróilag szorgalmazván, akkép egyezett meg

hogy a bér tőkésítetvén, 10 évi hason részletekben fog lefizettetni, a háztelek kert s kihalásandó erdőréssz megváltása fejében pedig minden telepítvényes saját erszényéből ismét 10 évi részletben az uradalomnak 50 pengő forintot fizetend.

A telepítvényesek házankint vagy is tűzhelyenként 3 hold, 50—60 éves fenyőerdőt, mint a tapasztalt szükségletet fedezni képes tért kaptak; hegyi rétjeik pedig, úgy kívánván azt az erdei rendezés, az uradalmi erdőtesthez csatoltattak, ezek helyében pedig számukra hason térnagyságban a telepítvény közelében rétnak alkalmas erdőréssz hasíttatott ki, melyről azonban az uradalom a fát levágatta, irtási munka fejében két évre az erdei rétek használatában az illetőket meghagyván.

Ezen egyeség következménye pedig az lett: hogy a volt telepítvény lakosai jelenleg jogaik iránt biztosítva lévén munkát ők maguk még pedig kérve keresnek az uradalomnál.

Mi történik a francia álladalmi erdőkben?

Francia források után Erdődi Adolf.

Érdekesnek tartjuk t. olvasóinkkal megismertetni a francia kormány által a jelenleg üléselő törvényhozó testület elejébe terjesztett exposé-nak azon részét, mely az állami erdőszet érdekében legközelebb történeteket sorolja elő.

Óriási erők működnek itt óriási czélok elérésére. Úgy mint most, még soha sem ösztönöztetett: a hegyiségek újraerdősítése, erdei utak építése, a homokbuczkák megkötése és azon erdei szolgalmak eltöröltése, melyek az erdők jó kezelését hátráltatják. — E mellett az állami